

Program för uppföljning av verksamheter som utförs av privata utförare

DNR 2023/280

Beslutad den 2023-12-18
av Kommunfullmäktige

Gällande under: år 2023-2027
Dokumentet gäller för: Alla nämnder
Dokumentansvarig: Kansliavdelningen

Innehållsförteckning

1. BAKGRUND FÖR PROGRAMMETS TILLKOMST	3
1.1 PROGRAMMETS SYFTE, MÅL OCH AVGRÄNSNING	3
2. DEFINITIONER.....	3
3. MÅL OCH RIKTLINJER FÖR UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETER SOM UTFÖRS AV PRIVATA UTFÖRARE	4
3.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES ANSVAR	4
3.2 KOMMUNSTYRELSENS ANSVAR.....	5
3.3 NÄMNDERNAS ANSVAR.....	5
4. ANVISNINGAR FÖR UPPFÖLJNING	5
5. ALLMÄNHETENS INSYN	6
6. UPPFÖLJNING AV PROGRAMMET.....	6

1. Bakgrund för programmets tillkomst

I kommunallagens tredje kapitel framgår att en kommun ytterst styrs av ett kommunfullmäktige och att fullmäktige därefter kan överlämna beredning och beslutsmandat till en fullmäktigeberedning, en nämnd eller ett utskott. I 3 kap 12 § ges även en rätt att överlämna skötseln av kommunala angelägenheter åt privata utförare, med de begränsningar som anges i lag. Detta innebär att uppgifter bara kan överlämnas så länge de inte enligt lag måste bedrivas av en kommunal nämnd eller innefattar myndighetsutövning. Kommunen är fortsatt ansvarig för att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt samt tillförsäkra sig att den privata utövaren tillgodoser allmänhetens insyn.

Kommunfullmäktige ska varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Programmet ska även innefatta hur målen och riktlinjerna ska följas upp samt hur allmänhetens insyn kan tillgodoses enligt 5 kap 3 § Kommunallagen.

1.1 Programmets syfte, mål och avgränsning

Programmet gäller för avtal med privata utförare som ingås efter programmet har fastställts i kommunfullmäktige.

Ett program för uppföljning och insyn av den verksamhet som privata utförare utför på kommunens uppdrag syftar till att frågan lyfts på högre politisk nivå och på ett kommunövergripande plan. Programmet ger fullmäktige en möjlighet att sätta kommunövergripande mål för verksamhet som utförs av privat utförare som är kopplade till kommunens övriga ledande styrdokument. Kommunfullmäktige ska också säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med lag och förordningar. Programmet syftar också till att säkerställa att nämnderna följer upp och kontrollerar privata utförare och de privata utförarnas möjligheter att säkerställa allmänhetens insyn.

Programmet omfattar verksamhet som utförs av privata utförare (för definition, se punkten 2) och där kommunen är huvudman. Programmet omfattar inte kommunalförbund, förbund eller bolag som kommunen helt eller delvis äger. Programmet omfattar inte fristående skolformer eller privata utförare av personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken då dessa har en egen huvudman.

2. Definitioner

Huvudman	Kommunen är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett vem som är utförare. Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän.
Privat utförare	Privata utförare kan vara aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar, ideella föreningar eller enskilda individer. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata

	utförare. En privat utförare är en privat aktör utan kommunalt ägande (varken ett hel- eller delägt kommunalt bolag eller en sådan stiftelse eller förening som avses i 3 kap. 11 § kommunallagen är att betrakta som privata utförare).
Utförare	Privata aktörer kan bli utförare av en kommunal angelägenhet genom att <ol style="list-style-type: none"> 1. vinna en offentlig upphandling enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), 2. kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV), eller 3. sälja enstaka tjänster till kommunen. Kommunen är huvudman för verksamhet som bedrivs enligt punkt 1 och 2 men däremot är kommunen inte huvudman för verksamhet enligt punkt 3 eller för privata utförare som driver förskola och skola.

3. Mål och riktlinjer för uppföljning av verksamheter som utförs av privata utförare

Uppföljning och kontroll av verksamhet som har lämnats över till privata utförare genom avtal ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risken för ekonomiska oegentligheter. Nämnderna ska beakta privata utförarens möjligheter att erbjuda hållbara varor och tjänster som lever upp till miljökrav beslutade på nationell, regional eller lokal nivå.

Ansvar för hur målen för uppföljning och insyn av privata utförare ska uppfyllas är delat mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna.

3.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige har i sin vision antagit inriktningsmål som anger mål för kommunens och nämndernas arbete. Dessa mål ska även tillämpas vid val av privata utförare av kommunala uppgifter.

Kommunfullmäktige ansvarar för att:

- Sätta upp övergripande mål och riktlinjer för vilka krav som ska ställas på privata utförare av kommunala uppgifter utöver de krav som kan ställas i lag eller annan författning.

- Genom reglementen, budget och internkontroll besluta kring nämndernas användning av privata utförare av kommunala uppgifter.

3.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är enligt 6 kapitlet i Kommunallagen en egen nämnd och följer samma riktlinjer som gäller för övriga nämnder i punkten 3.3. Utöver dessa riktlinjer ska kommunstyrelsen särskilt:

- Följa vilka avtal kommunen har med privata utförare och vid behov lämna upplysningar kring dessa till kommunfullmäktige.
- Samordna nämndernas arbete kring verksamheter som bedrivs av privata utförare och vid behov begära in redovisning från nämnderna. Kommunstyrelsen kan också besluta om kompletterande anvisningar till detta program som ska vara gällande för nämnderna.

3.3 Nämndernas ansvar

Respektive nämnd ansvar för att:

- Genomföra upphandling av uppgifter utförda av privata aktörer enligt gällande lag samt i avtal reglera frågor kring uppföljning och insyn i verksamheten. Vid upphandling av privata utförare ska även kommunens upphandlings – och inköspolicy beaktas.
- På lättillgängligt sätt lämna upplysning till enskilda om samtliga utförare. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig (8:18 KL).
- När avtal ingås med privata utförare, säkerställa att de som driver verksamheter på uppdrag av kommunen/nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt gällande lagar, förordningar och föreskrifter samt i enlighet med kommunens övriga beslutade styrdokument.
- Ha en ändamålsenlig rutin för uppföljning av avtalen och årligen få återrapporterat den privata utförarens måluppfyllelse till berörd nämnd.
- Genom avtal tillförsäkra att utföraren hanterar personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen samt att privat utförare biträder kommunen vid uppföljning genom exempelvis nödvändig inrapportering i nationella system.

4. Anvisningar för uppföljning

När en kommunal angelägenhet överlämnas till en privat utförare ska kommunen följa upp och kontrollera verksamheten enligt 10 kap 1 § KL. För att uppfylla det ansvar som anges ovan ska nämnderna årligen få presenterat en plan för uppföljning och insyn hos privata utförare.

Denna plan ska innehålla:

- Vad som ska följas upp.
- Vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas.
- Särskilda granskningsområden, t.ex. utifrån resultat av tidigare uppföljningar.
- Tidplan för uppföljning.
- Former för återkoppling av resultat till nämnd, utförare och allmänhet.

5. Allmänhetens insyn

För att tillgodose det allmännas intresse av att kommunala uppgifter bedrivs i enlighet med lag och uppfyller de kvalitets- och effektivitetskrav som invånarna kan förvänta sig, ska berörd nämnd tillförsäkra sig information om att allmänheten ges möjlighet att få insyn i den privata utförarens arbete. Information ska lämnas i den del som anknyter till den verksamhet som den privata utföraren bedriver på Åstorps kommuns uppdrag. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete, som inte strider mot lag eller annan författning och inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag. Avtalet bör även innehålla klausuler om att utföraren ska tillhandahålla information när Åstorps kommun begär detta.

6. Uppföljning av programmet

Uppföljning och kontroll av privata utförare bör vara en del av kommunens ledningssystem. Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare ska omprövas, och vid behov revideras, en gång per mandatperiod.